

Informacja o postępowaniu mediacyjnym w sprawach karnych

Mediacja to dobrowolny i poufny sposób rozwiązywania sporów, powstałych w wyniku przestępstwa, w drodze porozumiewania się pokrzywdzonego i podejrzanego/oskarżonego, z pomocą bezstronnego i neutralnego mediatora. Mediacja może dotyczyć wszystkich przestępstw.

Jakie korzyści daje mediacja pokrzywdzonemu?

- Mediacja daje możliwość wpływu na rozwiązanie problemów wynikających z przestępstwa na zaproponowanych przez siebie warunkach.
- Mediacja sprzyja okazji do wyrażenia emocji, wypowiedzenia się na temat skutków przestępstwa oraz oczekiwań wobec podejrzanego/oskarżonego.
- Mediacja stwarza szansę na szybsze uzyskanie odszkodowania (lub naprawienie szkody), zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i przeprosin.

Jakie korzyści daje mediacja podejrzanemu/oskarżonemu?

- Mediacja daje możliwość porozumienia się z pokrzywdzonym co do sposobu i terminu naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz przeproszenia.
- Mediacja sprzyja szybszemu zakończeniu postępowania karnego (a w konsekwencji szybszemu zatarciu skazania).
- Mediacja pozwala na zmniejszenie kosztów postępowania karnego.
- Mediacja stwarza szansę na łagodniejsze potraktowanie przez sąd.

Jak sprawa trafia do mediacji?

- Sprawa może zostać skierowana do mediacji na etapie postępowania przygotowawczego (z inicjatywy pokrzywdzonego lub podejrzanego, albo na wniosek prokuratora lub innego organu prowadzącego to postępowanie) lub po wniesieniu sprawy do sądu (sprawę do mediacji kieruje postanowieniem sąd lub referendarz sądowy).
- Skierowanie sprawy do mediacji jest możliwe wyłącznie za zgodą pokrzywdzonego i podejrzanego/oskarżonego.

Kto decyduje o wyborze mediatora?

- W postanowieniu o skierowaniu sprawy do mediacji zostaje wyznaczony mediator (z wykazu prowadzonego w sądzie okręgowym, a w wyjątkowych przypadkach – uzasadnionych potrzebą skutecznego przeprowadzenia mediacji – spoza wykazu).

Jak długo może trwać mediacja?

- Postępowanie mediacyjne nie powinno trwać dłużej niż miesiąc. Jeżeli postępowanie mediacyjne nie zostało ukończone w tym terminie, na wniosek uczestników lub mediatora (w uzasadnionych przypadkach) organ, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego może przedłużyć termin na czas niezbędny do zakończenia postępowania mediacyjnego.

Jak przebiega mediacja?

- Po otrzymaniu postanowienia o skierowaniu sprawy do mediacji, mediator kontaktuje się z podejrzanym/oskarżonym i pokrzywdzonym, wyjaśnia im zasady i cele postępowania mediacyjnego, informuje o przysługujących uprawnieniach oraz odbiera od nich zgodę na uczestniczenie w mediacji (jeśli nie odebrał jej organ kierujący sprawą do mediacji).
- Jeżeli podejrzanym/oskarżonym i pokrzywdzonym decydują się na udział w mediacji, wybierają sposób jej prowadzenia w postaci bezpośredniej (spotkanie „twarzą w twarz”) albo pośredniej (bez osobistego kontaktu). W drugim przypadku, mediator spotyka się z każdą ze stron osobno, przekazując stanowiska i oczekiwania co do warunków porozumienia.
- Pokrzywdzony i podejrzanym/oskarżonym mogą zrezygnować z udziału w mediacji na każdym etapie postępowania mediacyjnego.
- Mediacja jest prowadzona w sposób bezstronny i poufny. Pisemne sprawozdanie sporządzone przez mediatora z wyników postępowania mediacyjnego nie zawiera żadnych ocen ani stanowisk stron.
- Nie wolno przesłuchiwać jako świadka mediatora co do faktów, o których dowiedział się od podejrzanego/oskarżonego lub pokrzywdzonego prowadząc postępowanie mediacyjne (z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego).

W jaki sposób może zakończyć się mediacja?

- Mediacja może zakończyć się zawarciem wspólnie wypracowanej ugody albo jej brakiem.
- Mediator przekazuje organowi, który skierował sprawę do mediacji pisemne sprawozdanie z wyników postępowania mediacyjnego. Do sprawozdania załącza się ugodę podpisaną przez podejrzanego/oskarżonego, pokrzywdzonego i mediatora, jeżeli została zawarta.

Jakie skutki wywołuje uгода mediacyjna?

- Zawarta w wyniku mediacji uгода nie kończy postępowania karnego.
- W sprawie z oskarżenia publicznego uгода zawarta przed mediatorem jest dokumentem zawierającym zgodne deklaracje stron co do sposobu zakończenia sprawy. Nie ma ona mocy prawnej, stąd też w sprawie takiej musi zostać wydany wyrok. Sąd bierze jednak pod uwagę treść ugody mediacyjnej przy rozstrzygnięciu sprawy, co może skutkować dla sprawy: uwzględnieniem wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze, uznaniem faktu zawarcia ugody jako okoliczności łagodzącej przy wymiarze kary, nadzwyczajnym złagodzeniem kary, odstąpieniem od wymierzenia kary, a nawet od obligatoryjnego orzeczenia środka karnego we wszystkich wskazanych w ustawie przypadkach.
- W sprawie z oskarżenia prywatnego mediacja może być alternatywą obowiązkowego posiedzenia pojednawczego prowadzonego przez sąd przed rozprawą główną.

Ile kosztuje mediacja?

- Koszty mediacji (wynagrodzenie mediatora i zwrot wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji) ponosi Skarb Państwa.